

PIERWSZE KONTAKTY Z KSIĄŻKĄ JAKO WSTĘP DO ROZWIJANIA KOMPETENCJI KOMUNIKACYJNYCH U DZIECI

**Opracowanie: Barbara Dytkowska,
Agnieszka Lasecka,
Małgorzata Sulkowska**

„Dzieciństwo, owa mała ojczyzna, jest najbardziej otwarte na wszystkie treści. Postarajmy się o to by nie zabrakło w nim tekstów słownych przeznaczonych dla małych dzieci, a na przełomie pierwszego i drugiego roku życia — książki, gdyż zaspokaja to potrzeby na teraz i decyduje o sukcesach”¹

1. Dziecko na przełomie 1 i 2 roku życia zaczyna się interesować książką z obrazkami. Przeżywa przy tym wielką radość, która udziela się domownikom, a ci nie zawsze uświadamiają sobie, że jej źródłem jest książka. Książka wyzwała w dziecku chęć działania i je ukierunkowuje. W tym wieku zainteresowanie książką jest jeszcze krótkotrwałe i bardzo dużo zależy w tym okresie od dorosłych, którzy powinni ułatwić dziecku proces spostrzegania, dostarczając mu książeczek z dużymi, kolorowymi obrazkami.

2. Dwu, trzyletniemu dziecku należy pomóc w odczytywaniu znaczeń ilustracji. Mogą to być książeczki z samymi obrazkami, na podstawie, których należy opowiadać językiem zrozumiałym dla dziecka. Można pytać o nazwy przedmiotów, zwierząt. Jeżeli dziecko potrafi odgadnąć treść ilustracji to znaczy, że osiągnęło ważny etap- pojęło, że trójwymiarowe przedmioty dają się przedstawić za pomocą symbolu - na razie rysunku. Stąd krok do zrozumienia istoty zapisu słownego. Potrzeba kontaktu z literaturą w najwcześniejszym okresie życia nie wiąże się tylko z ze zrozumieniem

językowej treści utworu. Przecież otaczający je świat jest pełen tajemnic, a wiersz T. Śliwiaka oddziałuje na dziecko samą atmosferą, nastrojem:

„ Synku, śnieg pada, syneczku, zaśnij, noc opowiada zimowe baśnie.	Rąk nie wyciągaj ku śnieżnym gwiazdom, gdy dosięgniesz - gwiazdy pogasną. (...)
---	--

3. W książeczkach dla dzieci trzy, czteroletnich ilustracja i tekst wzajemnie się wspomagają. Dobrze jest, gdy działamy na wiele receptorów i pięknemu sugestywnemu czytaniu przez tatę lub mamę towarzyszy oglądanie ilustracji. Słowa tekstu i obraz aktywizują dziecko. Niezastąpione są ciągle „Lokomotywa”, „Słoń Trąbalski” czy „Kaczka Dziwaczka”. Współgrają bowiem z zaradnością językową i konstruktywnym stosunkiem do języka jakie dziecko objawia w tym wieku.

4. Wraz z wiekiem dziecka przedszkolnego zwiększa się możliwość oddziaływania na nie za pośrednictwem książki. Dziecko cztero, pięcioletnie nie umie jeszcze czytać, ale potrafi już uchwycić sens ilustracji, dostrzec związki między elementami historyjki obrazkowej. Zwiększa się rola tekstu. Ważne są nie tylko ilustracje, ale i postaci bohaterów i ich przygody. Zawsze jednak wielką rolę w rozumieniu tekstu odgrywa sposób jego prezentacji - ten obowiązek spoczywa na najbliższych. Książka obok funkcji poznawczej i wychowawczej ma ogromny wpływ na rozwój mowy i twórczego myślenia:

a) dziecko, które we właściwy sposób przeżyło utwór stara się zapamiętać całe zdania, wyrażenia czy zwroty. Powiększa się jego zasób słów. Składnia języka literackiego wpływa na składnię mowy dziecka. Na dorosłych spoczywa wielka odpowiedzialność by dostarczać swoim pociechom utwory o wielkich walorach literackich,

b). myślenie twórcze - to inaczej „zdolność przystosowywania się i zmieniania, znajdowania nowych rozwiązań dla nowo powstających problemów, która zakłada umiejętność obiektywnej oceny sytuacji a nie naginania rozwiązań znanych do szablonowych nawyków”.²

Umiejętność nowego i nowatorskiego kojarzenia znanych już doświadczeń stanowi zasadniczy element każdej działalności twórczej - począwszy od doboru

słów skończywszy na naukowych hipotezach. Ważne jest by mieć bogate skojarzenia, a to zależy m.in. od wczesnych kontaktów z literaturą.

5. Wczesny wiek szkolny.

W pierwszej fazie nauki czytania dziecko najbardziej potrzebuje pomocy dorosłych. W tym czasie dziecko bawi i cieszy sama czynność czytania. Potrzebuje wtedy słuchaczy, chce być podziwiane przez najbliższych. Nie należy wtedy okazywać zniecierpliwienia. Potrzebne mu są wtedy książeczki łatwe, zachęcające do pokonywania trudności technicznych, przybliżające treść za pomocą pięknej ilustracji. Cenne w rozwijaniu twórczego myślenia są baśnie. Baśń bowiem nie tylko wzbogaca język, zwiększa wrażliwość dziecka, uczy rozróżniać dobro i zło, ale też rozwija wyobraźnię.